

پیشگیری از تروریسم و کنترل ریسک

بررسی تطبیقی دستورات نظارتی در انگلستان و استرالیا

نویسنده: ایمان دانکین

انتشارات: اسرینگر

ترجمه و تمهید

پیمان دولت خواه پاشاکی

با دیباچه

دکتر بهزاد رضوی فرد

دانشیار گروه حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه علامه طباطبائی

سرشناسه : دانکین، سوزان Donkin, Susan

عنوان و نام پدیدآور : پیشگیری از تروریسم و کنترل ریسک: بررسی تطبیقی دستورات نظارتی در انگلستان و استرالیا / سوزان دانکین؛ ترجمه و تحقیق پیمان دولتخواه پاشاکی؛ با دیباچه بهزاد رضوی فر.

مشخصات نشر : تهران: خرسندی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری : ۱۸۷ ص.

شابک : 978-600-114-983-2

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

یادداشت : عنوان اصلی: ... Preventing terrorism and controlling risk : a comparative analysis of control

موضوع : تروریسم -- انگلستان -- پیشگیری Terrorism -- Great Britain -- Prevention

موضوع : تروریسم -- استرالیا -- پیشگیری Terrorism -- Australia -- Prevention

موضوع : تروریسم -- ایالات متحده -- پیشگیری -- سیاست دولت

موضوع : تروریسم -- ایالات متحده -- سیاست دولت Terrorism -- Prevention -- Government policy -- United States

موضوع : تروریسم -- استرالیا -- سیاست دولت

موضوع : تروریسم -- استرالیا -- سیاست دولت Terrorism -- Prevention -- Government policy -- Australia

شناسه افزوده : دولت‌خواه پاشاکی، پیمان، ۱۳۷۱- مترجم

شناسه افزوده : رضوی فر، بهزاد، ۱۳۵۱- مترجم

رده‌بندی کنگره : HV۶۴۳۳/الف۸۰۲۱۳۹۸

رده‌بندی دیویی : ۳۵ / ۶۳

شماره کتابشناسی ملی : ۰۱۰۲۹۲۴

انتشارات خرسندی

خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لبافی‌نژاد، نزدیک به خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۴، واحد ۲

تلفن: ۵-۶۶۹۷۱۰۳۴ و ۴-۵۶۴۹۰۰۰۴

فروشگاه شماره ۱: میدان انقلاب، خ منیری جاوید (اردیبهشت) ۹۲ تلفن: ۶۶۹۵۰۷۵۹

فروشگاه شماره ۲: خ انقلاب، بین خ فخر رازی و خ دانشگاه، مجتمع پارسا پلاک ۱۲۱۸

تلفن: ۶۶۹۷۴۶۷۵ و ۶۶۹۷۳۹۷۴

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www. Khorsandypub.com

پیشگیری از تروریسم و کنترل ریسک

بررسی تطبیقی دستورات نظارتی در انگلستان و استرالیا

نویسنده: سوزان دانکین

مترجم: پیمان دولت‌خواه پاشاکی

چاپ اول: ۱۳۹۸ تیراژ: ۵۰۰ جلد قیمت: ۳۲۰,۰۰۰ ریال

ISBN: 978- 600 -114-983-2

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۴-۹۸۳-۲

۱۱	دیاچه: ضرورت پیشگیری از جرایم و جنایات تروریستی
۱۷	سخن مترجم
۲۱	چکیده
۲۳	فصل اول - رویکرد پیشگیرانه در عدالت کیفری
۲۵	۱.۱ مقدمه
۲۸	۲.۱ شراب که در بطری جدید؟
۳۰	۳.۱ هدف پژوهش
۳۲	منابع
۳۲	کتاب شناسی فصل نخست
۳۷	فصل دوم - پیشگیری از تروریسم
۳۷	ترکیب استثنایی قانونی؟
۳۹	۱.۲ مقدمه
۴۱	۲.۲ پیکر بندی دستورات نظارتی توسط پیوندهای قانونی
۴۱	۱.۲.۲ تفکیک وجهی اجرایی از قضایی
۴۵	۲.۲.۲ قلمرو مدنی در برابر قلمرو کیفری
۴۸	۳.۲ ترکیب‌ها در عمل
۴۹	۱.۳.۲ ادله در برابر اطلاعات
۵۱	۲.۳.۲ تضمینات دادرسی
۵۴	۳.۳.۲ محدودیت در برابر محرومیت از آزادی
۵۷	۴.۲ سایر سازوکارهای پیشگیرانه
۶۱	۱.۴.۲ شواهد جرایم آتی
۶۲	۵.۲ واکنش به پیشگیری
۶۵	منابع
۶۶	کتابشناسی فصل دوم

فصل سوم - چارچوب قانونی.....	۷۵
۱.۳ چارچوب قانونی.....	۷۷
۲.۳ دستورات نظارتی انگلستان: منشأ دوگانه.....	۷۹
۱.۲.۳ دستورات نظارتی محدودکنندهی آزادی.....	۸۰
۱.۲.۳.۱ صدور دستورات نظارتی محدودکنندهی آزادی.....	۸۱
۲.۲.۳ فرایند تجدیدنظر.....	۸۲
۳.۳ اقتباس دستورات نظارتی توسط استرالیا.....	۸۴
۱.۳.۳ دستورات نظارتی موقتی.....	۸۴
۱.۳.۳.۱ تعینات.....	۸۷
۲.۳.۳ فرایند تجدیدنظر.....	۸۸
۴.۳ مقایسهی دستورات نظارتی در انگلستان و استرالیا.....	۸۹
کتابشناسی فصل سوم.....	۹۳
فصل چهارم - مقایسه اجرا دستورات نظارتی.....	۹۵
۱.۴ مقدمه.....	۹۷
۲.۴ پروندههای دستورات نظارتی استرالیا.....	۹۸
۱.۲.۴ پرونده جک توماس.....	۹۸
۲.۲.۴ پروندهی دیوید هیکس.....	۱۰۴
۱.۲.۲.۴ دستور نظارتی موقت.....	۱۰۵
۲.۲.۲.۴ خلاصه.....	۱۰۸
۳.۴ اجرا دستورات نظارتی در انگلستان.....	۱۰۹
۱.۳.۴ چالشهای قانونی.....	۱۰۹
۴.۴ تجزیه و تحلیل متقابل قانونی.....	۱۱۵
منابع.....	۱۱۹
کتابشناسی فصل چهارم.....	۱۲۰
فصل پنجم - تغییر چهره ریسک.....	۱۲۳
۱.۵ مقدمه.....	۱۲۵
۲.۵ پیش از یازده سپتامبر.....	۱۲۶
۳.۵ پس از یازده سپتامبر.....	۱۲۹

۱۳۲	 ۴.۵ اصل احتیاطی
۱۳۴	 ۵.۵ وضعیت فوق العاده تروریسم
۱۳۵	 ۶.۵ ارزیابی ریسک
۱۳۶	 منابع
۱۳۷	 کتاب‌شناسی فصل پنجم
۱۴۳	 فصل ششم - پیشگیری از جرم: بازگشت به مبانی
۱۴۵	 ۱.۶ مقدمه
۱۴۷	 ۲.۶ نظریه‌های فرزند
۱۵۳	 ۱.۲.۶ کنترل کنندگان جرم
۱۵۷	 ۳.۶ تکنیک‌های کارایی پیشگیری وضعی جرم
۱۵۹	 ۴.۶ مداخلات پیشگیرانه وضعی جرم
۱۶۳	 ۵.۶ فرصت‌های پیشگیری
۱۶۴	 منابع
۱۶۴	 کتاب‌شناسی فصل ششم
۱۶۹	 فصل هفتم - رویکرد پیشگیرانه در عدالت کیفری
۱۷۱	 ۱.۷ مقدمه
۱۷۲	 ۲.۷ پیشگیری از تروریسم
۱۷۳	 ۱.۲.۷ سازوکارهای پیشگیری وضعی جرم در دستورات نظارتی
۱۷۹	 ۳.۷ کنترل ریسک
۱۸۲	 ۴.۷ نتیجه‌گیری
۱۸۵	 کتاب‌شناسی فصل هفتم

دیباچه: ضرورت پیشگیری از جرایم و جنایات تروریستی

۱. شاید بتوان گفت که توسل به اقدامات سرکوبگرانه شدید از سویی و به کارگیری تدابیر پیشگیرانه از سویی دیگر، در سپهر عدالت کیفری، هر دو به نوعی، نتیجه ناکامی کیفرگرایی محض و نظام کیفری بعد از «ارزوه علیه جرم» باشد. نهادهای عدالت کیفری همواره به دنبال جامعه بدون جرم و جنایت بوده اند؛ اما گذر تاریخ و تحولات نظام عدالت کیفری به خوبی نشان داده است که این تریپتان، حتی قدامت کیفری ظاهراً دست نیافتنی است. یکی از مشکلات جوامع بشری در حوزه مواجهه با جرایم و جنایات، جهانی شدن و شدت یافتن جرایم، هم زمان با یکدستی حاکم بر نظام مجازات و هماهنگ شدن نظام پاسخ هاست. به عبارتی هر چه که دستگاه های عدالت کیفری با بدست و شدت بیشتری با جرایم و جنایات ملی و فراملی مواجهه نموده اند به همان میزان جرایم و جنایات هم به صورت لجام گسیخته ای رو به فزونی گذاشته اند. حال، اینکه آیا طبیعت جوامع بشری و نظام حاکم بر مراودات انسانی چنین طبعی داشته و روزه روز جرایم به واسطه نوع تکثر انسان ها و زیاده طلبی برخی نسبت به دیگران توسعه یافته و سازمان یافته تر و شدیدتر شده اند یا اینکه؛ اساساً پاسخ های شدید و سرکوبگر، خود، برای این «فوران جنایی»^۱ علت محسوب می شوند، همگی جای بحث و تحلیل دارند.^۲

۱- فوران جنایی به زعم نگارنده محصول تشدید ارتکاب جرایم و ناتوانی دستگاه عدالت کیفری در کنترل یا سرکوب یا پیشگیری از جرایم و جنایات می باشد. هنگامی که مؤلفه های مختلف سیاسی، اقتصادی و اجتماعی دچار عدم توازن و تعادل شده و جامعه گرفتار سردرگمی مدیریتی باشد نرخ جرایم در سطح ملی و یا همچنین در سطح بین المللی ممکن است به گونه ای افزون گردند که در یک بازه زمانی مشخص قابل کاهش منطقی، سیستمی و منظم نباشد.

۲- در خصوص موضع حقوق بین المللی در برابر تروریسم ببینید: نمایان، پیمان؛ حقوق بین الملل کیفری؛ چالش ها، هنجارها و راهبردهای مبارزه با تروریسم، مجمع علمی فرهنگی مجد، ۱۳۹۰.

۲. افزایش جنگ‌ها و مخاصمات و کشتارها و به‌ویژه جرایم و جنایات بین‌المللی و اخیراً هجوم سرطان گونه جرایم تروریستی مجدداً ما را در برابر پرسش کارآمدی یا ناکارآمدی نظام عدالت کیفری قرار داده است. از این رو برخی با تمسک به نحله‌های جرم‌شناسی کاربردی از جمله جرم‌شناسی پیشگیری درصدد مقابله مبنایی و مؤثر با جرایم و جنایات شدید ملی و فراملی برآمده‌اند. امروزه جرایم تروریستی یک نمونه از آن‌ها محسوب می‌شود. به‌راستی آیا می‌توان از جنایت علیه بشریت، نسل‌زدایی و یا جنایات تروریستی پیشگیری نمود؟^۱ و در صورت مکان، چه نوع پیشگیری‌هایی در این زمینه ممکن و قابل دسترسی خواهد بود؟ اگرچه، ره‌جورت، برخی نویسندگان، دستیابی به مدلی برای پیشگیری از این جنایات را غیرممکن می‌انند^۲ صرف‌نظر از اینکه آیا می‌توان جرایم و جنایات تروریستی را در عداد جنایات بین‌المللی قرار داد یا خیر؟^۳ که البته هنوز دامنه این بحث باز و گسترده باقی‌مانده است. روی سخن ما، با توجه به مایه‌ای کتاب حاضر، بیشتر متوجه تحلیل و امکان‌سنجی پیشگیری از جرایم تروریستی است. در و سه سال اخیر و با توجه به تحولات پیرامونی مرزهای ایران؛ در عراق و سوریه و ترکیه و با احتیاج در افغانستان و پاکستان و با توجه به رویداد تروریستی در مجلس شورای اسلامی ایران در سال ۱۳۹۶، اذهان تحلیل‌گران و پژوهشگران بیشتر از پیش به‌سوی مطالعات حقوقی، رشناختی این دسته از جرایم و جنایات، گرایش پیدا نمود.^۴

۳. آیا به‌راستی جرایم و جنایات خشن و لجام‌گسیخته تروریستی قابل سرکوب یا پیشگیری هستند؟ آیا راه‌حل مواجهه، جنگ است یا ابزارها و نهادهای سرکوب‌گر کیفری؟ و نهایتاً آیا باید به شکست هر دو جبهه پیش گفته در مبارزه با تروریسم اعتراف کرد یا خیر؟^۵

۱- بینید؛ جاوید زاده، حمیدرضا؛ سیاست‌های پیشگیرانه سازمان ملل متحد در قبال نسل‌کشی، فصلنامه پژوهش حقوق عمومی، شماره ۳۳، تابستان ۱۳۹۰. همچنین؛ رشوندی، محمد؛ سیاست جنایی بین‌المللی در جرایم علیه بشریت؛ پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز، به راهنمایی، دکتر جعفر کوشا، ۱۳۹۱.

۲- بینید؛ حاجی ده آبادی، محمدعلی، شمس نائری، محمدابراهیم، گل‌خندان، سمیرا؛ تحلیل جرم‌شناختی راهکارهای پیشگیری از جنایت علیه بشریت، فصلنامه پژوهش حقوق کیفری، شماره ۲۲، بهار ۱۳۹۷.

۳- احساس این ضرورت منجر به تدارک و برگزاری همایشی بین‌المللی؛ ابعاد حقوقی - جرم‌شناختی تروریسم در دانشگاه علامه طباطبائی گردید. این رویداد با محوریت گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی و با همکاری معاونت پژوهشی دانشکده در اسفندماه ۱۳۹۶ طی دو روز برگزار شد.

تجربه مواجهه ایالات متحده آمریکا با پدیده تروریسم و توسل به «حربه جنگ در برابر تروریسم» و تعقیب آثار و عواقب حادثه یازده سپتامبر ۲۰۰۱ در ورای مرزهای آن کشور یعنی در عراق و افغانستان نشان داد که این چنین افراط گری در سرکوبگری پیش‌دستانه و جنگ لجام‌گسیخته و غیرمنطقی تاکنون نتوانسته ریشه‌های تروریسم را بخشکاند. درواقع دولت آمریکا به خطا یا به‌عمد تصور می‌کرد که استفاده از نیروی نظامی و نگاه دشمن‌مدارانه به مجرمان تروریستی در پیشگیری از اقدامات احتمالی تروریست‌ها مشروع می‌باشد با این رویکرد؛ «ربودن تروریست‌ها و یا حتی مجرمین عادی نیز به‌عنوان دفاع مشروع تلقی می‌گردد! بنابراین بمب‌گذاری طرابلس که خانواده قذافی را هدف قرار داده بود از مصادیق مشروع تلقی می‌گردد! اگرچه در این بمب‌گذاری به هدف اصلی (قذافی) آسیب نرسید اما دخترخوانده وی و ۱۰۰ نفر غیرنظامی کشته شدند.^۱ آمریکایی‌ها دامنه اقدامات سرکوبگر و خشن خود را در برابر تروریسم تا آنجا که امکان داشت گسترش داده و حتی از شکجه‌ها نیز ان ابزار مواجهه و مبارزه نیز بهره بردند.^۲ شاید به دلیل همین شیوه عملکرد بود که پس از این رشد و سدایش سرطانی گروهای تروریستی مانند داعش و جبهه النصره تسریع یافته و مدار جلدید و بی‌سابقه‌ای از «تروریسم بین‌المللی» را به نمایش گذاشتند.^۳ لذا، تجربه روشی دولت ایالات متحده تقریباً تردیدی باقی نگذاشته است که؛ جنگ پیش‌دستانه و سرکوبگری فراملی الزاماً منتهی‌کن کردن تروریسم منجر نخواهد شد.

۱- همچنین ببینید؛ رضوی فرد، بهزاد و صفایی آشتگاه، حامد؛ قدرت نظامی در جنگ تروریسم: رزمندگان دشمن غیرقانونی و قانون کمیسون‌های نظامی، در؛ جرم‌شناسی فراملی (به کوشش حمیدرضا نیکوکار با راهنمایی به استاد علی حسین نجفی ابرندآبادی)، نشر میزان، زمستان ۱۳۹۶، از ص ۴۵۵ تا ۴۷۵.

۲- بلاکسلی، کریستوفر؛ مقابله با تروریسم، شکنجه و سایر جرایم بی‌رحمانه: با تأکید بر اخلاق، حقوق و تاریخ در؛ نادیا سادات، لایلا و اسکارف، مایکل؛ حقوق بین‌الملل کیفری؛ نظریه و رویه، به کوشش عبدالله عابدینی، انتشارات شهر دانش، تهران، ۱۳۹۳، ص ۲۱۸.

۳- همان ص ۲۲۲.

۴- ببینید؛ رضوی فرد، بهزاد، تروریسم کی به پایان می‌رسد؟! (سخن دبیر علمی همایش) در؛ چکیده مقالات همایش بین‌المللی ابعاد حقوقی جرم شناختی تروریسم (به کوشش؛ حسنعلی مؤذن زادگان و بهزاد رضوی فرد)، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی، اسفند ۱۳۹۶، ص ۴.